

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดย ขุนลา สำนวณและรวบรวมวิธีการป้องกันขุณลาภัย และพฤติกรรมการป้องกันขุณลาภัยของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา จำนวน 10,996 ข้าราชการ

ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

1. ขนาดตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สามารถคำนวณได้โดยใช้สูตร ดังนี้

$$n = \frac{NZ^2pq}{d^2(N-1) + Z^2pq}$$

เมื่อ n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากร

Z คือ ค่าพื้นที่ในตารางที่ได้จากตารางโค้งปกติมาตรฐาน

p คือ โอกาสที่จะเกิดสูงสุด

q คือ โอกาสที่จะไม่เกิด หรือเท่ากับ 1-p

d คือ ความคลาดเคลื่อนจากค่าพารามิเตอร์ที่ยอมรับได้

$$n = \frac{10,996 \times (2.0452)^2 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 (10,996 - 1) + (2.0452)^2 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = 402.99$$

$$n \approx 403$$

เพราะฉะนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวน 403 ข้าราชการ

2. การเลือกตัวอย่าง เลือกตัวอย่างจำนวน 403 ครั้วเรือน จาก 10,996 ครั้วเรือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนครั้วเรือน ครั้วเรือนละ 1 คน ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป สามารถพูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ รวมจำนวน 403 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 จากครั้วเรือนทั้งหมด 10,996 ครั้วเรือน แบ่งชั้น หรือกลุ่มตามเขตการปกครองของเทศบาลนครยะลา ออกเป็น 34 ชุมชน

ขั้นที่ 2 นำจำนวนครั้วเรือนของทั้ง 34 ชุมชน มาคำนวณหาสัดส่วน เพื่อสุ่มมาจำนวน 403 ครั้วเรือน

ขั้นที่ 3 สุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากบ้านเลขที่ออกมาตามจำนวนสัดส่วนของแต่ละชุมชน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครั้วเรือนตัวอย่างในแต่ละชุมชน

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	จำนวนครั้วเรือนทั้งหมด	จำนวนครั้วเรือนตัวอย่าง
1	เมืองทอง	87	4
2	หลังโรงเรียนจีน	94	4
3	วัดยะลาธรรมาราม	94	4
4	จารูพัฒนา	125	5
5	ร่วมใจพัฒนา	348	13
6	สามัคคี	899	33
7	เวฬุวัน	361	13
8	บ้านร่ม	96	4
9	โรงเรียนเทศบาล 5	336	12
10	ตลาดเก่าชอย 8	448	16
11	ประชนูกูล	472	17
12	หัวสะพานสะเตง	179	7
13	คูหาमुख	825	30
14	ห้าแยกกำแพงบาโงย	90	3
15	คุปดาสา	740	27
16	สันติสุข	622	23

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง
17	จารูนอก	137	5
18	หลังวัดเมืองยะลา	462	17
19	มุสลิมสัมพันธ์	497	18
20	วิฑูรอุทิศ 10	397	15
21	อุตสาหกรรมสามหมอ	636	23
22	เบอร์เส้งนอก	134	5
23	คารุสสลาม	295	11
24	ตลาดเกษตร	298	11
25	ธนวิถี	274	10
26	หลังกองร้อย	312	11
27	ธนวิถีพัฒนา	192	7
28	การเคหะ	63	2
29	มะลิสัมพันธ์	273	10
30	อยู่ดีมีสุข	167	6
31	คนรักถิ่น	336	12
32	หน้าศูนย์แม่และเด็ก	303	11
33	พิทยนิโรธ	254	9
34	มณโฑ 18	150	5
รวม		10,996	403

ที่มา: สำนักงานเทศบาลนครยะลา, 2552, กุมภาพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย ประเภทของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิดแบบเติมคำ

ส่วนที่ 2 ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดยยุงลาย ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับการป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดยยุงลายในรอบ 3 ปี ซึ่งรวมถึงจำนวน อายุ และครั้งที่ป่วยของผู้ป่วยที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิดแบบเติมคำ

ส่วนที่ 3 วิธีการและพฤติกรรมการป้องกันยุงลายกัด มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิดแบบเติมคำ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการป้องกันยุงลายกัด ได้แก่ วิธีการป้องกันระดับบุคคล คือ ทายากันยุง ทาแป้งไล่ยุง นอนในมุ้ง ใช้ไม้ตุงไฟฟ้า และเปิดพัดลม และวิธีการป้องกันระดับครอบครัว คือ จุกยากันยุง ใช้เครื่องไล่ยุงไฟฟ้า ใช้สมุนไพรไล่ยุง ฉีดพ่นด้วยสารเคมี และติดมุ้งลวด
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยุงลายกัด ประกอบด้วย เหตุผลในการใช้ ผู้แนะนำให้ใช้ แหล่งที่มา ผู้ที่ใช้ เวลาที่ใช้ บริเวณที่ใช้ กิจกรรมขณะใช้ การใช้ซ้ำในแต่ละครั้งและ ความถี่ในการใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย ผู้ศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อประสานงาน เพื่อขอข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่กับสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักงานเทศบาลนครยะลา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่เทศบาลนครยะลา
2. ทำหนังสือเสนอต่อนายกเทศมนตรีนครยะลา เพื่อขออนุญาตใช้พื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือจากสำนักงานเทศบาลนครยะลา ในการนำทีมงานของผู้ศึกษาลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีบัณฑิตอาสาในพื้นที่ และนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขชุมชน) รุ่นที่ 10 ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา เป็นทีมงานในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์
4. ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการควบคุมคุณภาพของข้อมูลโดยตัวผู้ศึกษาวิจัยจะคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ทีมงานเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อเกิดปัญหา หรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ หรือการตั้งคำถามเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้นในการสัมภาษณ์
5. เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง ผู้ศึกษาจะทำข้อมูลที่ได้ มาทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ และเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปในตัว

6. หากพบปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มา หรือได้ข้อมูลไม่ครบตามที่กำหนดไว้ จะลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดตามบ้านเลขที่ที่ระบุไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป คือ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา สูงสุด อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย ประเภทของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ และร้อยละ

2. ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อมาโดยยุงลาย คือ ข้อมูลเกี่ยวกับการป่วยด้วยโรคติดต่อมาโดยยุงลายในรอบ 1 ปี จำนวนสมาชิกที่ป่วย อายุของสมาชิกที่ป่วย และครั้งที่ป่วย วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ฐานนิยม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิธีการและพฤติกรรมการป้องกันยุงลายกัด

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการป้องกันยุงลายกัด คือ การทายากันยุง ทาแป้งไล่ยุง นอนในมุ้ง ใช้ไม้ตียุงไฟฟ้า เปิดพัดลม จดยากันยุง ใช้เครื่องไล่ยุงไฟฟ้า ใช้สมุนไพรไล่ยุง ฉีดพ่นด้วยสารเคมี และติดมุ้งลวด วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ และร้อยละ

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยุงลายกัด คือ เหตุผลในการใช้ ผู้แนะนำให้ใช้ แหล่งที่มา ผู้ที่ใช้ เวลาที่ใช้ บริเวณที่ใช้ กิจกรรมขณะใช้ การใช้ซ้ำในแต่ละครั้ง และความถี่ในการใช้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ และร้อยละ